

29. 8. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Další hřebíček do rakve soukromých rozhodčích společností

Soukromým rozhodčím soudům v posledních několika letech na území České republiky pšenka nekvete. Nejprve v roce 2011 sjednotil Nejvyšší soud dosavadní roztržitou praxi rozsudkem sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, kde dospěl k závěru, že „pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, resp. konkrétní způsob jeho určení, a odkazuje-li na „rozhodčí řád“ vydaný právníckou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je taková rozhodčí smlouva neplatná.“ Následně od 1. 4. 2012 nabyla účinnosti novela zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, která stanovila zvláštní pravidla pro sjednání rozhodčí smlouvy pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv. Ani tím ale příběh nekončí.

Exekuce neplatného rozhodčího nálezu

Otevřenou zůstala například otázka, zda lze podle rozhodčího nálezu vydaného na základě neplatné rozhodčí smlouvy, vést výkon rozhodnutí či exekuci. Již dříve sice Nejvyšší soud dospěl k závěru, podle nějž „byla-li rozhodčí smlouva uzavřena, byť neplatně, byla by pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu založena, přičemž obrana žalovaného by spočívala v podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.“ [1] Tento závěr, který umožňoval rozlišovat mezi případy, kdy rozhodčí smlouva nebyla sjednána vůbec, a případy, kdy sjednána byla, avšak v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu, však nebyl následně aprobován Ústavním soudem. [2]

Po vydání citovaných nálezů Ústavního soudu se Nejvyššímu soudu dostala možnost zaujmout k dané problematice stanovisko až letos v červenci. **Velký senát Nejvyššího soudu přijal v usnesení ze dne 10. 7. 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012 závěr, podle nějž „nevydal-li rozhodčí nález rozhodce, jehož výběr se uskutečnil podle transparentních pravidel, resp. byl-li rozhodce určen právníckou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a nemůže-li být akceptovatelný ani výsledek tohoto rozhodování, pak tento rozhodčí nález není způsobilým exekučním titulem.“**

Jinými slovy, exekuční soudy musejí v průběhu celého exekučního řízení z úřední povinnosti zkoumat, zda byl rozhodčí nález vydán platně určeným rozhodcem, či nikoliv. **Vydal-li rozhodčí nález rozhodce, který nebyl platně určen, je to podle stavu řízení důvodem k:**

- Nenařízení exekuce pro absenci exekučního titulu (§ 40 odst. 1 písm. c) exekučního řádu);
- Zastavení již nařízené exekuce, protože je zde tzv. jiný důvod, pro který nelze rozhodčí nález vykonat (§ 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu).

Toto usnesení tak představuje zajímavý průlom do dosavadního nahlížení na činnost exekučních soudů. Až dosud se soudy při přezkumu materiální vykonatelnosti rozhodnutí (a tedy zjišťování existence exekučního titulu) omezovaly na formální ověření, že byl exekuční titul vydán a že nabyl právní moci a vykonatelnosti. Veškeré námitky směřující ke zmatečnosti rozhodnutí, nepřislušnosti soudů, atd. byly vyhrazeny nalézacímu řízení (například řízení o zrušení rozhodčího nálezů). Nově musejí soudy u rozhodčích nálezů zkoumat soudní spis hlouběji a zjišťovat, jak vůbec byla sjednána rozhodčí smlouva a jak byl určen konkrétní rozhodce, který věc projednal a rozhodl. To může mít negativní vliv na délku trvání exekučního řízení.

Závěr

Jakkoliv se závěry Nejvyššího soudu zdají logické a spravedlivé, mohou se výrazně dotknout práv věřitelů. Není totiž zřejmé, zda rozhodčí řízení vedené před nesprávně určeným rozhodcem má za následek alespoň stavení promlčení, když takový rozhodce nemá pravomoc věc projednávat (princip je podobný, jako by byla žaloba podána k naprosto nepřislušnému orgánu, například ke stavebnímu úřadu namísto soudu). Věřitel, spoléhající se na rozhodčí smlouvu, by se tak mohl octnout v situaci, kdy rozhodčí nález nelze použít k výkonu rozhodnutí a pohledávka je již promlčená. Jedinou obranu proti takovému postupu představuje, zdá se, námitka, že dlužník promlčení namítá v rozporu s dobrými mravy. [3]

Obranu pro věřitele (byť nejistou) představuje i závěr Nejvyššího soudu, podle něž rozhodčí nález není exekučním titulem pouze, pokud „nemůže být akceptovatelný ani výsledek rozhodování.“ Zatím však neexistuje vodítko, kdy se tato hypotéza naplní a koho přesně chrání.

Navíc Nejvyšší soud (a spolu s ním i Ústavní soud) jako by v odůvodnění říkal, že není třeba problémy řešit v době, kdy jsou podle právní úpravy snadno řešitelné (obrana v rozhodčím řízení, žaloba na zrušení rozhodčího nálezů), ale v době, která již pro to není určena (exekuční řízení). Tím fakticky vysílají obě vrcholné soudní instance široké veřejnosti signál, že dlužit se vyplácí (čemuž přispívá i po zvýšení velmi nízká sazba úroku z prodlení hluboko pod úrovní úroků, za které půjčují banky) a že dlužník nemusí plnit své povinnosti řádně a včas ani dbát svých procesních práv. Nezbývá proto než doufat, že výše uvedené závěry judikatury se v čase dočkají alespoň částečné korekce ve prospěch ochrany práv věřitelů.

Mgr. Michal Vrajík

[Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

e-mail: paha@dhplegal.com

-----
[1] Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008.

[2] Viz náleží Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. IV. ÚS 2735/11 nebo náleží Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. III. ÚS 1624/12.

[3] Srov. v jiných souvislostech např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 30 Cdo 3170/2009, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1975/2009.

© EPRAVO.CZ - Sbířka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)